

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Berlin-Pariz-Washington

Gosp. Laval si je rezerviral kabino na parniku »Ile de France«, ki odpluje 16. oktobra proti New Yorku. Angleški zunanji minister Beading se je na povabilo francoskega predsednika, gosp. Brianda in finančnega ministra napotil v Pariz, da se priporoči predstavniku najmočnejšega angleškega tekmeca, da ne bi v Ameriki započel kaj proti Angliji.

Lavala je povabil v Ameriko Hoover v času, ko se je francoski ministri predsednik z Briandom odpravil v Berlin. V Berlinu so malo govorili o politiki, izognili so se političnim vprašanjem z namenom, da ne bi ob tej skali razbili sadi trudapolnega dela velikih mirolnikov za zblizanje obeh narodov in lotili so se gospodarske ledine, da bi iz nje poglajala kal duševnega prijateljstva. Obisk v Ameriki ni omejen na določena vprašanja, razgovori se bodo torej sukali okoli gospodarskih in političnih problemov, ki zadevajo Francijo in Ameriko in lahko rečemo, ves svet.

Politika, mednarodna politika, predvsem evropska politika bo torej predmet washingtonskih razgovorov. Evropa je danes razdeljena v dva tabora po geslu: »Za Francijo ali proti njej!« Berlinski obisk je v prvem taboru zbudil strah, da ne bi Francija prešla k nasprotnikom. Takrat je vetalo strašilo »poljskega koridorja«, ki je simbol interesov in želja vseh slovanskih držav in francoskih zaveznic in ki so ga dvignili že za časa francosko-ruskih pogajanj. Danes zopet straši koridor. Slovani se ne bodo dali z njim prestrašiti, ker je vprašanje poljskega koridorja vendar premalenko, da bi prišlo resno v pretres v trenutku, ko je radi strahovite gospodarske krize in razvrzanih političnih razmer v igri usoda narodov in morda celo vse evropske celine. Malo verjetno je, da bi se predstavniki Francije in Amerike, ki jima zakladi zlata nalagajo težko odgovornost pred zgodovino, spustili v takšne malenkosti.

Morebiten pritisk na Lavala — ako je glede na sedanjo moč Francije od strani Amerike sploh mogoč — naj Francija še bolj popusti napram Nemčiji bi sploh ne prišel do takšnega učinka na evropski celini, da bi mogel spraviti uslovno v nevaren položaj napram nemstvu. Sprito tega je jasno, da ne obstoji med zaveznicami Francije nikakršno resno vzemirjenje ne glede francoskega obiska v Washingtonu ne glede nadaljnega razvoja francoske zunanje politike. Strašilo poljskega koridorja ni vetalo torej iz slovanskega tabora in go pravici ga je označil Zaleski za poskusni balon. Ta balon je zrastle iz pen sistematične nemške propagande za revizijo mirovnih pogodb, ki vidi že v tem uspehu, da od časa do časa izzove med javnostjo razpravo o »izgubljeni domovini« in tako spravlja javno mnenje pod vtis, da ni vprašanje nemških mej definitivno rešeno in da mora prej ali slej nastopiti revizija.

Lavalova pot bo lahka in »Ile de France« bo s ponosom zavozila v newyorško pristanišče. Laval je bil povabljen in vljudnost je zahtevala, da se odzove vabilu. MacDonald je pred leti s težkim korakom stopil na parnik, namenjen v New York, in njegov politični nasprotnik Baldwin mu je pred odhodom stisnil roko, da ga opogumi. MacDonald se je napravil v Ameriko, da se pogodi s tekmečem, ker ni mogla Anglija več vzdržati tekme na morju, in da prizna enakovrednost Amerike. Tedaj je izšla v Ameriki znamenita knjiga z naslovom »Amerika osvaja Anglijo!« Lavala je v Washington povabila Amerika, ki je pod dojem druge bančne krize in naraščajoče brezposelnosti prišla do spoznanja, da prvi z Evrope tudi sama v prepad, in da je bolje sporazumeti se s Francijo, »se tem edino možnim izvorom kreditov za Evropo« (Times), kakor prepustiti ji neomejeno nadvlado nad evropsko celino.

Septembra je v prvem tednu ustavilo 13 ameriških bank izplačila, v drugem tednu 23 in v tretjem 31. Pretskli teden se je naložilo v newyorškem pristanišču 33 milijonov dolarjev zlata za Evropo, od teh 25 milijonov za Francijo. Zlata rezerva Zvezne rezervne banke je v teku enega tedna padla od 3.327 milijonov dolarjev na 3.138 milijonov dolarjev. Radi popuščanja dolarja in padca funta šterlinga so utrpeli ameriške banke ogromne zgube. Ameriški izvoz je padel od 400 milijonov dolarjev mesečno v razdobju 1925/29 na 315 milijonov v letu 1930 in 245 v januarju 1931 ter 187 milijonov dolarjev v juniju 1931.

Obubožana Evropa ne kupuje in Amerika ne ve, kam s svojim blagom in s svojimi brezposelnimi. Pač pa Francija, kjer so vloge bančnih zavodov radi povratka kapitalov v domovino v teku tega leta poskočile od 4 na 8 milijard, kupuje ameriško zlato. V Angliji je Amerika naložila 150 milijonov dolarjev in njene naložbe v Nemčiji znašajo 350 milijonov (okoli 17 milijard dinarjev); Ameriki pač ne more biti vseeno, kaj se tem državam zgodi.

Lavala se ne bo treba posebno klanjati ameriškim finančnikom, ker se tudi on lahko legitimir z zlatim mošnjikom. Hooverju je bilo gotovo lažje pri arcu, ko je udaril v svet s svojim moratorijem, ne da bi prej vprašal za mnenje Francijo, ki je bila pri tem najbolj prizadeta, kakor danes, ko se je izkazalo, da ni moratorij prinesel pričakovanega uspeha, ko sta Mellon in Stimson za časa pariških pogajanj glede moratorija preizkusila trdost francoskega zlata in ko je moral s svojim vabilom Lavala priznati francosko moč.

Laval bo danes gotovo trši oreh, kakor kdaj poprej, malo verjetno je, da bi Francija pristala na kake politične koncesije napram Američanom, to se pravi napram Nemcem. Temeljni pogovori se bodo sukali gotovo okoli akcije, kako od pomoči sedanji gospodarski krizi, morda tudi o mednarodni gospodarski konferenci, o vprašanju mora-

Pred svetovnimi odločitvami

Ameriška financa zahteva počaljšanje moratorija tako za reparacije kakor za vojne dolgove — Hoover hoče sanirati celokupno gospodarstvo Evrope

Nemci bi radi izkoristili to priliko, da dobe poljski koridor

Washington, 6. okt. Ameriški finančniki čedalje bolj pritiskajo na predsednika Hooverja, naj bi g. Lavala ob priliki njegovega bližnjega obiska predložil načrt, da naj se moratorij za odplačevanje nemške vojne odškodnine Nemcem podaljša in naj se obenem tudi proglašajo moratorij za odplačevanje vsot, ki so jih bivši zavezniki v minuli vojni dolžni Ameriki in pa drug drugemu. Kongres je sicer tej misli še vedno absolutno nasproten, toda veliko vprašanje je, če bodo politični razlogi poslancev in senatorjev mogli otehtati razloge finančnikov, ki zastopajo gospodarske koristi Unije.

Hoover se je te dni posvetoval z vsemi najuglednejšimi politiki in finančniki Unije, s katerimi je razpravljal vsa vprašanja sedanjega trenutka: reparacije, vojne dolgove, razorožitve, razdelitev zlata in tudi vprašanje poljskega koridorja in Gdanskega. To so priprave za sestanek z Lavalom, kateremu bo Hoover pojasnil, da so ameriški finančniki in politični krogi prišli do prepričanja, da je treba ukreniti nekaj temeljitega, da se sanira celokupno evropsko in ameriško gospodarstvo. Hoover bo prevsem polagal važnost na razorožitve in misli Lavalu predlagati, naj bi se vse novogradnje vojnih ladij ustavile za celih pet let. Ako bi Francija, ki tukaj pride najbolj v poštev, na to pristala, bi Amerika pokazala večjo odjenljivost v vprašanju ogromnih vsot, ki jih Francija kakor tudi druge države dolgujejo Ameriki za dobave med minulo vojno.

Tudi poset lorda Readinga, angleškega ministra za zunanje zadeve, v Parizu je v zvezi s predstojajo konferenco v Londonu, da bi se neposredni namen tega poseta ta, da bi se našla točka, na kateri naj bi se šterling stabiliziral. Pa tudi odpolovanje viceguvernerja Ameriške federalne banke, g. Burgesa, na sejo mednarodne reparacijske

banke v Baslu, ki se bo vršila 12. t. m., je v zvezi z gospodarskimi in političnimi problemi sedanjega momenta.

Vest, da misli g. Hoover postaviti na dnevni red washingtonske konference tudi vprašanje poljskega koridorja, je seveda zelo razburila vso poljsko javnost. Lahko se pa reče, da se bodo Amerikanci v tem vprašanju, ki so ga seveda načeli na pobudo Nemčije, hudo urezali. Poljski zunanji minister Zaleski, ki se je vrnil 5. t. m. iz Pariza, je po konferenci z ministrskim predsednikom in maršalom Pileudskim poljskim novinarjem izjavil, da ni nobenega poudarka za razburjenje: predsednik francoske vlade Laval mu je ponovno zagotovil, da se Francija ne bo z nikomer spuščala v diskusijo kateregakoli vprašanja, ki bi pomenilo spremembo versailleske mirovne pogodbe, posebno pa ne vprašanj, ki bi ogrožala, četudi indirektno, dostop Poljske k morju.

Zaradi tega je zelo verjetno, da Amerika v razgovorih z Lavalom tega vprašanja sploh ne bo načela, ker bi sicer ves rezultat washingtonske konference bil ogrožen. Zakaj razume se samo po sebi, da se Francija ne bo spustila v diskusijo o eventualnem moratoriju za nemške reparacije, ako bi se izkazalo, da Nemčija svoje sodelovanje pri gospodarski sanaciji Evrope veče na vprašanje poljskega koridorja.

Hoover pripravlja novo senzacijo

New York, 6. oktobra. tg. Predsednik Hoover razvija izredno veliko delavnost. V nedeljo zvečer je zbral pri sebi v beli hiši majhno skupino newyorških velebankirjev, za torek popoldne pa se bila poslana vabila političnim voditeljem obeh strank senata in poslanske zbornice, kakor svoječasno, preden je objavil svoj načrt moratorija, v

avrho, da naj pridejo na informativno konferenco v vprašanih narodnega pomena. Zelo se je zato tudi opazila štiriurna konferenca v ponedeljek popoldne z zastopniki štirih največjih bank: Morganove banke, First National Bank, National City Bank in Guarantise Trust Company. Zadnje tri banke so zastopali njihovi predsedniki. O vsebini razgovorov se molči. Listi pa domnevajo, da gre za podaljšanje moratorija in za iniciativne predloge v vprašanju dolgov in razorožitve. Ker je na torek dopoldne sklicana seja odbora newyorške borze, se domneva, da gre za nameravane ostre odredbe proti borzni trgovini in za eventualno popolno zatvoritev borze.

Pariz, 6. oktobra. tg. Iz raznih washingtonskih virov prihajajo vesti, ki trdijo, da hoče Hoover podaljšati moratorij na pet let in da bo morda v kratkem sprožil primerno iniciativo. To da se bo zgodilo na pritisk ameriških bank, ki hočejo na vsak način vedeti, kaj se bo zgodilo po poteku Nemčiji danega moratorija 12. februarja.

Laval se vrne za Vse svete

Pariz, 6. okt. tg. Lord Reading, ki dospe danes v Pariz, bo po slavnostnem obedu na angleškem poslanstvu zvečer gost pri angleškem poslanstvu, jutri pa bo Briandov gost in poputništem Flandin. Vsem sprejemom bodo prisostvali najvišji predstavniki pariške visoke finance in guverner francoske banke.

O potovalnem programu ministrskega predsednika Lavala v Washingtonu se doznava, da bo dne 16. oktobra odpotoval iz Le Havra, 22. oktobra pa prispe v New York, 23. okt. bo potoval v Washington, se 25. oktobra od tam vračal, 26. oktobra neoficijno obiskal New York, potem se pa zopet ponoči vkrcal, da se 1. novembra vrne v Le Havre.

Brüningova vlada odstopi danes

Temeljita preosnova vlade — Na Curtiusovo mesto pride Neurath

Wirth ostane

Berlin, 6. oktobra. tg. Danes opoldne je zunanji minister dr. Curtius poslal pismo državnemu kancelerju dr. Brüningu, v katerem je oficijelno podal svojo demisijo. Izjavil je, da je želel že takoj po vrnitvi iz Ženeve izstopiti iz vlade, da pa tedaj pri sestankih z Brüningom nista govorila o obliki in času demisije. Sedaj smatra dr. Curtius za potrebno, da razčisti položaj.

Državni kanceler dr. Brüning bo jutri predsedniku republike Hindenburgu predložil demisijo, toda ne samo dr. Curtiusa, temveč vsega kabineta. Ta akt je Hindenburg že prejšnji teden odobril v svrhu, da se kabinet temeljito preosnuje. Gotovo je, da se bo sestava nove vlade zopet poverila dr. Brüningu. Če bo dr. Brüning izvršil obsežen revirement, je pričakovati sprememb v resorih zunanjega, notranjega, prometnega, pravosodnega in gospodarskega ministrstva. Brüning namerava baje pridobiti za sodelovanje v glavnem gospodarske strokovnjake. Čuje se pa, da sta že odklonila generalni ravnatelj Farben A. G. dr. Schmidt prometno ministristvo in profesor Warnbold gospodarsko ministristvo. Splošno začudenje je povzročilo, da se namerava izvršiti sprememba tudi v notranjem ministristvu; na to očitovno posebno pritiska nemška ljudska stranka. Ker pa v tej stranki kandidatura predsednika Dingeldaya za

notranje ministristvo ni posebno priljubljena, bodo menda vendar ostali pri tem, da ostane na tem mestu dr. Wirth.

Dr. Brüning polaga največjo važnost na to, da ohrani vladi bogate izkušnje dr. Curtiusa. Dr. Curtius pa je odklonil vsak drug portfelj v novem Brüningovem kabinetu. Ker je dr. Curtius odlično sodeloval pri dogovorih o nemško-francoskem gospodarskem odboru, bo v tem odboru dobil vodilno vlogo in ga nameravajo na bodoči razorožitveni konferenci določiti za zastopnika Nemčije, ker se je v zadnjih letih posebno bavil z razorožitvenim problemom. Med najresnejšimi kandidati za Curtiusovega naslednika se imenuje londonski poslanik dr. Neurath, ki je poseben zaupnik Hindenburga, ki pa nima dosti volje, da bi tako kmalu zopet zapustil londonsko mesto, na katero je prišel komaj pred kratkim.

Preokret na desno?

Pariz, 6. okt. tg. V Parizu upajo, da demisija dr. Curtiusa ne bo povzročila prevelike preosnove nemškega kabineta. Nekateri listi vidijo že strašilo diktature in govorijo o tem, da bodo vstopili v kabinet Hugenberg in več Hitlerjevih satelitov, drugi zopet vidijo v kabinetu zmerne politike, ki pa se nagibajo k desnici, kakor Neuratha, Adenauerja itd.

Milijardno posojilo emisijskim bankam

Pariz, 6. oktobra. AA. Havas poroča iz Berlina: Po vesteh iz dobro poučenih tamkajšnjih finančnih krogov se sodi, da bo viceguverner Federalne rezerv banke v New Yorku Randolph Burges predlagal na konferenci mednarodne reparacijske banke, ki bo v Baslu 12. oktobra t. l., naj se sklene posojilo v višini ene milijarde dolarjev v korist mednarodne reparacijske banke. To posojilo bi se

podpisalo v višini dveh tretjin na ameriškem denarnem trgu ena tretjina pa v Franciji. Mednarodna reparacijska banka bi nato izdala zlate bone, ki bi bili kriti z zlatom mednarodne reparacijske banke v Baslu. Te bone bi ta banka oddala kot posojilo emisijskim bankam, ki so prišle v težkoče, kakor n. pr. angleški narodni banki in nemški narodni banki.

Francija ostane zvesta zaveznikom

Varšava, 6. okt. AA. Poljski zunanji minister Zaleski je po povratku v Varšavo dal intervju, v katerem pravi, da je strah, ki se je pokazal v poljskih listih pri obisku gg. Lavala in Brianda v Berlinu, popolnoma neutemeljen. G. Zaleski je izjavil, da je konferiral z gg. Lavalom in Briandom pred

njunim odhodom in Berlin in po njunem povratku, in pri tej priliki se je prepričal, da so njegovi nazori o položaju v popolnem skladu z nazori obeh francoskih državnikov. Omenjajoč izjavo, ki jo je predsednik vlade dal o priliki njegovega prihoda na kolonijalni razstavo v Parizu, je g. Zaleski kategorično izjavil, da se ne ukrene nič, kar bi bilo nasprotno poljskim interesom, in da zato ni razloga za nikakršno vzemirjenje.

Razveljavljenje mandatov

Varšava, 6. okt. AA. Vrhovno sodišče je razveljavilo parlamentarne volitve v przemiselskem okrožju, zaradi česar je izgubilo mandate šest narodnih poslancev. Štirje izmed njih pripadajo vladnemu bloku, eden ukrajinski stranki, eden pa narodni kmetijski stranki.

Kraljica Marija v Ljubljani

Ljubljana, 6. oktobra.

Danes dopoldne je prišla v Ljubljano Nj. Vel. kraljica Marija. Spremljala jo je dvorna dama g. dr. Šverljuga in šofer. Kraljica se je pripeljala v avtu, ki ga je šofirala sama. Njen avto se je ustavil ob 10.45 pred Leoniščem, kjer je imela daljšo konferenco s svojim osebnim zdravnikom. Ob 12.15 je avto zapustil Zaloško cesto in kraljica se je zopet vrnila na Bled. Pred Leoniščem so se v tem času zbrali že ljudje, zlasti šolska mladina, ki je prišla iz šole in spoznala kraljičin avto. Mladina je zelo živahno pozdravljala kraljico.

Eksekvatur trem konzulom

Ljubljana, 6. okt. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja z dne 7. septembra je bil podeljen eksekvatur gosp. Marcelu Zuggolinu, konzulu kraljevine Italije s sedežem v Sarajevu za področje drinske in vrbaske banovine.

Ljubljana, 6. okt. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja z dne 7. septembra je bil podeljen eksekvatur gosp. Andreju Rainaldiju, generalnemu konzulu kraljevine Italije s sedežem v Ljubljani za področje dravske banovine.

Ljubljana, 6. okt. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja z dne 7. septembra je bil podeljen eksekvatur gosp. Andreju Rainaldiju, generalnemu konzulu kraljevine Italije s sedežem v Ljubljani za področje dravske banovine.

Razdelitev kreditov za pogozdovanje

Belgrad, 6. okt. AA. S sklepom ministra za gozdove in rudnike je izvršena razdelitev kreditov za pogozdovanje krasi in goličav v sezoni 1931/32. Kredite dobe:

- direkcija gozdov in rudnikov v Vinkovcih 400.000 Din,
- direkcija gozdov in rudnikov v Ljubljani 200.000 Din,
- direkcija gozdov in rudnikov v Apatinu 300.000 Din,
- direkcija gozdov in rudnikov na Sušaku 200.000 Din,
- direkcija gozdov in rudnikov v Zagrebu 220.000 Din,
- gozdni odsek kr. banke uprave v Zagrebu za ureditev hudournikov 100.000 Din,
- gozdni odsek kr. banke uprave v Splitu 500 tisoč Din,
- gozdni odsek kr. banke uprave v Zagrebu 500.000 Din.

Tajinstveno letalo nad Rimom

Pariz, 6. okt. Z. »Journal« poroča iz Neapla, da je razjasnjena tajnost metanja profitašističnih letakov nad Rimom. Nemška pilota Hans Pürning in Maks Reiner sta prodala svoje letalo angleškemu pilotu za 45.000 frankov. Ta pilot je nato dvakrat dva paketa in odletel po njegovi izjavi proti Barceloni. Nemška pilota, ki sta odšla v Nizo, sta opazila, da sta bila ogoljufana. Anglež jim je namreč sporočil, da bo metal nad Rimom fašistične letake, ter se nato spustil na Korsiki. Nemška pilota sta takoj obvestila policijo. Mislijo, da se je angleški pilot po večurnem letu spustil na Korsiki in se je med spuščanjem ponesrečil, ker ga še niso mogli najti.

Cene na drobno

V odgovor na naš članek pod zgorajim naslovom nam je načelstvo Gremija trgovcev v Ljubljani poslalo naslednje pojasnilo, ki ga radi priobčujemo, da se čuje tudi druga plat zvona. Zaključno besedo izpregovorimo drugje.

V našem cenjenem listu z dne 26. septembra t. l. je izšel na uvodnem mestu članek "Cene na drobno", v katerem pisec članka med drugim trdi, da mora konsument z malimi izjemami vse prav tako drago kupovati, kakor je kupoval pred padcem svetovnih cen in da se mora blago v nadrobni prodaji poceniti.

Gremij trgovcev je v svoji širši seji dne 29. septembra t. l. o gornjem članku stvarno razpravljala ter ugotovila, da pisec članka ni dobro poučen o položaju našega trgovca in sploh o gospodarskem položaju, v katerem se nahaja v poslednjem času naša trgovina, obrt in industrija.

V interesu ohranjanja poslovnega ugleda ljubljanskega trgovca ugotavlja gremij trgovcev, da se cene bas v nadrobni prodaji sukajo v okviru realnosti in da mora vsak trgovec v sedanjih gospodarskih krizah, ki neusmiljeno pritiska na celokupno naše gospodarstvo, kalkulirati in računati z minimalnim dobičkom, akoravno dovolj je zakon o pobijanju dragojine do 25% dobička, katerega pa trgovec danes, ko se bori z ostro konkurenco, ne doseže niti 10% brutto.

Ljubljanski trgovstvo po svoji realnosti in solidnosti ne slovi le v mejah naše države, marveč tudi izven njenih mej, pa se je posebno očito pokazalo, da bazira slovenska trgovina na res solidni podlagi bas sedaj, ko je radi zapore hranilnih vlog vladalo splošno pomanjkanje gotovine in sicer s tem, da so trgovci obdržali sedanje cene in prodajali tako kot v normalnih časih.

Razlika med nabavno in prodajno ceno zglejda morda na prvi pogled res neprimerna. Toda uvaževati je treba, da se bori bas detajlna trgovina z ozirom na splošen padec kupne moči konzumentov in z izrednimi težavami. Če uvažujemo med rezijskimi stroški najvažnejše, to je n. pr. davčna obremenitev, tedaj je treba ugotoviti, da so se davčna bremena napram preteklim letom, ko v detajlni trgovini se ni vladala taka depresija, sorazmerno jako povišala. To nam dokazujejo podrobno statistični podatki o davčnem efektu poslednjih let. Treba je pri razliki nabavne in prodajne cene upoštevati tudi, da je detajlni trgovec obremenjen skoraj z vsemi davčinami in da nanese vsota teh davčin znaten povečanje v nabavni ceni.

Mnogo premalo se uvažuje, da mora plačati detajlni trgovec v Ljubljani poleg mnogih drugih davčin in javnih dajatev tudi še 60% občinsko dajenko na vse državne direktne davke, vstave 90% uslužbenški davek na dohodek, ki presegajo mesečno 4000 Din, 13% cestno dajenko, kakor tudi 35% banovinsko dajenko na vse direktne državne davke ter končno občinsko trošarino in davščino na blagovni promet, ki znaša v Ljubljani na nekatere predmete 200—300 % od vrednosti blaga pri uvozu in katerega se pa mnogokrat radi jako občutne konkurence ne da vkalkulirati.

Kako vplivajo te davčine na povišanje med nabavno in prodajno ceno je razvidno že iz tega, da je n. pr. ljubljanska občina pobrala samo na uvoznini in trošarini za blago, ki se uvaža v Ljubljano, leta 1930 preko 18 milijonov Din. Vsa ta bremena odražajo v pretežni večini le na trgovce. Pri prodajnih cenah manufakture prihaja pa v poštev tudi nepobitno dejstvo, da je v vseh slojih prebivalstva znatno oslabela kupna moč. To se jako v občutni meri pozna ravno v detajlni manufakturni trgovini, ki je radi slabe plačilne zmogljivosti konzumenta v pretežni meri odvisna od obročne kupčije. To velja tudi za vse ostale stroke. Razumljivo pa je, da so pri te vrste kupčijah znatne izgube jako pogoste, ter da jih mora trgovec vkalkulirati. Detajlni trgovec nabavlja svoje blago na kratkoročne kredite, oddajati pa ga mora na dolgoročno odplačila, pri čemer izgubi na obrestih in mnogokrat tudi ne le na obrestih, marveč celo vsoto.

Važno dejstvo, ki ga je pisec tudi prezrl, so rezijski stroški trvd, ki zaposlujejo trgovske sodelavce. O zmanjšanem prometu in ob zgoraj označenih težavah v pogledu trgovanja, bi bile narskatere trdke naravnost primorane opustiti del svojega oseboja. Tega trdke iz socialnega razloga ne store, daj jih to pri današnjem položaju težko obremenjuje.

Vsega tega očividno pisec v svojem članku ni upošteval, ker drugače ne bi mogel priti do tako neosnovanih trditev, kakor jih je navedel v svojem članku.

Končno pripominjamo, da znižanje cen ni odvisno zgolj od trgovca, marveč v mnogo večji meri od splošnih gospodarskih prilik. Blagovolite sprejeti g. urednik našo toplo zahvalo in izraziti odličnega spoštovanja.

Načelstvo Gremija trgovcev v Ljubljani.

Anglija pojde na volitve

Zbornica se razpusti jutri — MacDonald kandidat delavske stranke

London, 6. okt. 19. Po brezuspešnem poskusu, da bi pridobil Lloyd Georgea za carine in nove volitve, se je MacDonald sedaj končno javno odločil, da apelira za svoj nacionalni program na volitve. Pozna pomeni je angleški kabinet včeraj sklenil soglasno, da se parlament razpusti v četrtek in razpiše nove volitve na dan 28. oktobra.

London, 6. okt. 19. Ministrski predsednik MacDonald je bil danes dopoldne več kot pol ure v buckinghamski palači pri kralju. Obvestil je kralja o sklepih kabineta, ki jih je sprejel snoči o razpustitvi parlamenta, o novih volitvah in sestanku novega parlamenta. Parlament bo razpustil v četrtek s kraljevo proklamacijo. Ko se je MacDonald vrnil iz Downing Streeta, je imel zopet sestanek z liberalnim notranjim ministrom sirom Herbertom Samuelom.

Angleški zunanji minister, lord Reading je dal v spremstvu angleškega finančnega strokovnjaka sira Frederica Leith-Rossa odpoval v Pariz.

Ob 3 popoldne se je začela seja angleške poslanske zbornice. Ob pričetku seje so bile klopi delavske stranke prav slabo zasedene. Na sprednjih klopih je bilo samo pet voditeljev frakcije, med njimi kot zastopnik Hendersona bivši mornariški minister Alexander. Državni podtajnik finančnega ministarstva, konservativni poslanec Elliott je prečital zelo natančna določila o porabi železniških prostih kart po poslancih v primeru razpusta parlamenta. Alexander je na to pripomnil: »Če je vlada izdelala tako natančne določbe za odpuščanje članov parlamenta, mora tudi vedeti, kdaj bo nastopil ta položaj.« Prosil je zato ministrskega predsednika, da se o tem izjavi. MacDonald je nato odgovoril, da je kralj pristal na to, da se najpozneje v četrtek razpusti zasedanje obeh zbornic in da mu je dal pooblastilo, da parlament po odgovoritvi razpusti in razpiše nove volitve. Čim bo torej poslanska zbornica končala se predležati material drugoga in tretjega čitanja zakona proti oduštvu z

živili in začasnega zakona, s katerim naj se uredi sedanje dopuščanje koncertov in kinematografskih predstav ob nedeljah, kar se bo zgodilo najbrže v sredo ponoči, bo odgodil obe zbornici in razpustil poslansko zbornico. V tem primeru je najugodnejši zakoniti termin za volitve 27. oktobra. Poslanska zbornica je poslušala te navedbe zelo mirno in prešla nato na drugo točko dnevnega reda.

MacDonald bo jutri zvečer prvič apeliral na angleško prebivalstvo v govoru po radiu. Zastopniku agenture »Exchange Telegraph« je izjavil, da namerava voditi volilni boj kot kandidat delavske stranke.

London, 6. okt. AA. Spodnja zbornica je sklenila s 157 glasovi proti 44, da smejo biti kinematografi v nedeljo odprli.

London, 6. okt. AA. Narodni liberali so sklenili, da bodo podpirali MacDonalda.

Zaključek balkanske olimpijade

Jugoslovani prvi v tenisu — Razdelitev darov

Atene, 6. okt. AA. Danes so igrali finalne teniške tekme na balkanski olimpijadi. Jugoslovanski igralci so si osvojili tri prva mesta in sicer: v dublu gospodov, v dublu dam in v mešanem dublu. Doseženi so bili ti-le rezultati:

Romun Puljev je premagal Romuna Misa s 8:1, 2:6, 7:5 in 6:2.

Grkinja Lenos je porazila Romunko Gotescu s 6:2 in 8:6.

Jugoslovanski par Kukuljevič-Sefer je premagal romunski dvojico Puljev-Misa s 6:1 in 8:6.

Jugoslovanski damski par Gostiša-Sreger je premagal romunski par Zisovič-Gotescu s 6:3 in 6:3.

V mešanem dublu je par Gostiša-Kukuljevič premagal dvojico Sreger-Sefer s 6:5 in 6:4.

Na podlagi teh izidov so se plasirali jugoslovanski igralci na prvo mesto pred Romuni in Grki.

Razgovor s francoskim finančnikom

(Pariško pismo)

Pariz, 4. oktobra 1931.

Govor, kriza je velika, toda poznali smo toliko drugih! In vedno smo doživeli trenutke ebuja in miješali, da se bliža konec sveta, da je vse izgubljeno. In potem? Konec sveta je pač še jako daleč. Ko smo nehali s težbami, doumimo, kaj je najpomembnejše: zopet začeti. Obratamo pogled v bodočnost, polžkušamo nova podjetja in po prvih uspehih pozabimo razočaranja preteklosti. Taka je zgodovina vseh kriz, še se bo ponovila: to je le vprašanje časa.

Francoski mi je razvil te misli, je bil mož med pedesetimi in šestdesetimi letom, jasnih misli in neomajnega prepričanja; gospod Gaston Jéze, profesor pariške pravne fakultete, katerega predavanja na Institutu mednarodnih nauk tvorijo središče zanimanja programa te znanstvene ustanove.

Vse v njem izraža neko solidnost: močna, srednjevelika postava, vzbočeno čelo, posebno glava, okrogla, že redkih, sivih, gladko nazaj počesanih narolas. S pogledom sem objel lep, skrbno negovan park, v katerem sva sedela in ki se je nahajal za vilo — polemimo prebivališču znanstvenika. Jesensko jutro se je kopalo v solčnih žarkih in zelenju.

Optimizem, ki ga je izrazil priznani strokovnjak, je bil priproel in neomajljiv. Čutil sem, da bi bilo zaman zavreči ga z dokazi.

Začel sem skikat težek položaj, v katerem se sedaj mi nahajamo, in pripomnil, da so tokrat vzroki krize globoki:

— Preveč optimistično sodite, odvratnem hudomušno. Splošno uspevanje je odvisno od gotovih

Sofija, 6. okt. AA. Definitivni rezultati Balkanijske seje so ti-le:

V sabljani je zavzela prvo mesto Grčija, drugo mesto ima Turčija in tretje Bolgarija.

V konjskih sportih ima prvo mesto Bolgarija, drugo Turčija.

V kolesarskih tekmah je zasedla prvo mesto Bolgarija, drugo Jugoslavija in tretje Grčija.

V tekmah z motornimi kolesi je zavzela prvo mesto Grčija, drugo pa Bolgarija.

Vrstni red nogometnih tekem je: prva Bolgarija, druga Turčija, tretja Jugoslavija.

Po točkah se je plasirala na prvo mesto Grčija s 26, sledi Bolgarija z 22, Turčija z 9 in Jugoslavija s 4 točkami.

Po končanih tekmah je princ Ciril radolil znamenitost nagrade. Snoči je bil banket za 300 povabljenec.

velikih produkcij — žito, železo, baker, petrolej, olje, bombaž — in te produkcije rabijo mednarodni trg. Naša dežela uspeva, če lahko svoje agrarne produkte, svoje žito, proda z ugodno ceno. Denar pride k nam. Denar kroži, uspevanje je splošno. Toda, če cene padejo, ljudje malo zaslužijo ali nič in vse se ustavi, kakor danes. Stari svet čuti posledice ogromnega razredjanja kapitalov, povzročene po največji vojni, ki jo pozna zgodovina.

Znano mi je, gospod profesor, nadaljujem, da ste igrali važno vlogo ob priitki stabilizacije našega denarja. Ali mislite, da je pri nas mogoč konzum vseh agrarnih pridelkov, ki jih pošiljamo v inozemstvo?

Profesor Jéze pomisli — trenutek in nato s hitno kretnjo menja barvo pogovora.

— Ne izgubljava se v podrobnostih pogovora. Da, bil sem pri vas, proučil vaš položaj in morem reči, da sem ohranil o vaši državi najboljše vtis. Češkoslovaška in Jugoslavija sta državi, ki ju mi Francozi v tem delu Evrope najbolj cenimo. Vaša bogastva so napravila name živ vtis in ne pozabite, da ste šele v začetku, da ste izkoristili le neznaten del vaših naravnih virov. Vi še niste gospodarili vaše usode.

— Pri nas pripravljajo sedaj volitve. V zvezi z ostalimi ekonomskimi pojavi je ustavitve plačil v Baslu povzročila ostro denarno krizo, radi katere trpe vsi naši denarni zavodi; obsojeni so k popolnemu brezdolju, treba bi bila takojšnjih, odločnih ukrepov in rešiti deželo stagnacije, v kateri se nahaja.

— Možno je, da imate prav. Viro naše dežele so bogati; sedaj trpi radi krize, ki vlada povsod.

Toda Evrope že ne bo konec, ker je imela ogromno vojni in ker je zaključila šepajoč mir.

Vstal je, se pogladil po čelu in me povabil k izprehodu v parku, mi razkazal rožne nasade, spremljal skozi velik salon v stilu Louisa XV. do dvorščice.

V električni železnici, ki je hitela v Pariz, sem opazoval skozi okno valovito črto zelenega pobočja, posejano z rdečimi strehami hiš. Bil je lep jesenski dan.

Razmišljal sem o optimističnih besedah, ki jih je izrazil znani profesor.

Da bi postale resnica v bodočih dneh!

R. Macan.

Romunski trgovci nočejo lunta

Bukarešta, 6. okt. 1. Iz trgovskih krogov poročajo, da so nekateri romunski trgovci javili inozemstvu, da na noben način ne morejo izvršiti pogodb, ki so bile sklenjene pred angleško krizo v luntini valuti, *ako kupci ne pristanejo na to, da plačajo blago v zlato* in ne v papirnatem luntu. Pariška borza je že napovedala svoj oster nastop proti takim načrtom in zahteva, da se brezpogojno vse kupne pogodbe izvršijo ne glede na položaj angleškega denarja. Borza je nadalje sklenila, da zaprosi za intervencijo francoske vlade, da se romunski trgovci prisilijo, da držijo podpisane besede. V Bukarešti je izrazil la nenaden spor nemalo nevoljo, ker so eni boje, da so sedaj vse šanse za posojilo na pariškem denarnem trgu končno neveljavno padle v vodo, drugi upajo, da bodo Nemci prijazni politiki sedaj zopet dvignili glave in z lahkoto dokazovali pravilnost svojega protifrancoskega naziranja. Obe vladi se trudita, da bi spor rešili brez velikih zapletljivajev.

Na Bolgarskem pokajo bombe

Sofija, 6. okt. 2. Občina Kuriovo Konare se nahaja še vedno v rokah Zgovoristov. Takoj po volitvah so skušali razbiti občinski odbor. Sinoč je pred občinsko poslovalnico eksplodirala bomba s stihovito detonacijo. Med občinstvom je nastala velika panika. Ni znano, koliko žrtve je zahtevala eksplozija.

Sofija, 6. okt. 3. Znani protogrovist Boris Trajev, nad katerim so pred kratkim časom izvršili mihailovski atentat, je podlegel poškodbam ter bil danes pokopan. S smrtjo Trajeva so protogrovisti izgubili enega od najbolj agilnih članov, ki je imel sijajne zveze z dunajsko organizacijo »Obzornik« in Dimitrijo Vlahovom.

Minister Balbo prileti

Belgrad, 6. okt. 1. Italijansko poslanstvo javlja, da pride 8. oktobra italijanski zrakoplovni minister Balbo v Jugoslavijo, in sicer na poti v Bukarešto, kjer bo velika mednarodna konferenca za zračno letalstvo. General Balbo potuje na avionu tipa Caproni, ki se bo dvignilo v Modeni. V Belgradu se bo zadržal en dan. V njegovem spremstvu se bosta nahajala njegov šef kabineta Toleščini in general Libertini. Nadalje se bosta peljala z generalom Balbom dva znana italijanska letalca, ki sta se odlikovala pri prekomorskem poletu, katerih imena pa niso znana javnosti. Istosčasno bo prišel v Belgrad tudi francoski letalski minister Lawrence Eynac, ki se bo udeležil kongresa v Bukarešti. General Balbo ne bo dovolil nikakih sprejemov. Neznano je tukaj, če se bo italijanski minister razgovarjal tudi z našimi oficirnimi krogi, ki mu bodo posvetili uradno pozornost in gostoljubnost. Vse to nadaljnjo izjavo o obisku italijanskega letalskega ministrstva je italijansko poslanstvo odklonilo.

Zrtev fašizma

Rim, 6. okt. 2. V Nici je bil izvršen atentat na italijanskega konzularnega agenta De Luca pred neko kavarno. Na njega je neki Butera streljal s tremi strelji in ga ranil v hrbet, kakor je izvršil samoumor. Atentat ima politično ozadje. Butera je izvršil samoumor. Atentat ima politično ozadje. Butera je antifasist in je bil velik sovražnik konzula De Luca, ker je med italijanskimi emigranti vršil fašistično propagando. Stanje ranjenega konzularnega agenta ni težko.

Belgrajske vesti

Belgrad, 6. okt. 1. Prosvetno ministrstvo je podpisalo ukaz, po katerem je dovoljena otvorila izredne mešanske šole v Skofji Loki. Prvi razred se prične takoj, drugi razredi se bodo odprli postopoma vsako leto. Občlana je dobila nalog, da stavi na razpolago postopje za novo mešansko šolo.

Belgrad, 6. okt. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog predsednika ministrskega sveta je upokoje imenil B. Stefanović, član državnega sveta, na podlagi čl. 101 točke 16 zakona o uradništvu.

Grmenje pred vojno vihro?

Kitajci aranžirali velikopotezen gospodarski bojkot Japonske — Nevaren incident v Sanghaja — Japonska odpolala v Sanghaj vojne ladje

London, 6. okt. Afera med Japonsko in Kitajci se čedalje bolj nevarno zapleta in se grozi razvil v dolgotrajen konflikt. Dočini so Kitajci v Mandžuriji brez prave moči, kar se čisto oboroženega odpora proti japonski okupaciji, pa imajo jako nevarno orožje v rokah v oslali državi, ki je v jako živahnih stikih z Japonsko. Kitajci so aranžirali sistematičen in velikopotezen bojkot japonskega blaga in japonskih ladih kakor tudi japonskih ladij, kar pomeni za Japonsko, ki je itak v gospodarski krizi, ogromno gospodarsko izgubo. Najbolj prizadeto je japonsko pristanišče Dajren na polotoku Kvantun, ki so ga Japonci spremenili v moderno vele mesto in središče svojih trgovskih zvez s Kitajcem. Antijaponski bojkot v Kitaju bo imel za neizogibno posledico, da bo Japonska odklanjala vsak kompromis v zadevi Mandžurije, kar bo pa neobhodno vedlo do konflikta z Rusijo, ako bi le-ta z razdelitvijo Mandžurije ne bila zadovoljna. Japonci nactonalisti odločno zahtevajo aneksnijo Mandžurije, ker tam japonski naselenci, ki imajo visok življenjski standard, nikakor ne morejo več konkurirati z milijoni Kitajcev, ki se v zadnjih letih v Mandžuriji naseljujejo.

Protijaponski pokret na Kitajskem zavzema čedalje večji obseg. V Sanghaju je množica Kitajcev, ki so napravili protijaponski obhod po mestu, napadla dve japonski mladenki, ki sta se sprehajali po ulici Jangeepoo. Množica je deklirala surovo pretepla. Toda ni preteklo niti pol ure, ko sta iz pristanišča Sezebo na Japonsko, kamor je bila ta množica takoj telegrafirana, odpluli torpedonki »Ma-

mo« in »Hinko« v smeri proti Sanghaju. Vlada pa je dala mornariški postaji v Sezebu nalog, da odploteje v Sanghaj še druge japonske vojne ladje.

Na rusko-mandžurski meji so pripravljene te sovjetske armade. Dasi je na sebi to dejstvo doati vznemirljivo, je naravno, ker mora Rusija pač biti pripravljena na vsako eventualnost. Na vsak način Rusija ne išče konflikta z Japonsko, pač pa se Japonska upravičeno boji, da ne bi Rusi, ako bi Japonci bili prisiljeni ostati v južni Mandžuriji, za-

sedli Harbin in severno Mandžurijo, kar bi seveda Japonski bilo zelo neljubo, ker Japonci ne aspirirajo samo na južno, ampak tudi na severno Mandžurijo, ki je še skoro čisto nenaseljena. (V vsej Mandžuriji je prostora še za 80 milijonov naseljenecov.)

Dunajska vremenska napoved. Milo vreme bo trajalo dalje. Pričakovati pa je pooblastenja z zapada.

MALOKRVNIM

dajte

Energin

za jačanje krvi, živaca i apetita

Energin

U apotekama

boca pola litre Din 40-